

SÖRMLANDSLÅTEN

Medlemsblad för Södermanlands Spelmansförbund Nr 3 2001

Sörmlandslåten

3/2001

**Medlemstidning för
Södermanlands
Spelmansförbund**

Ansvarig utgivare Barbro Tällman
Redaktör Ingemar Skoglund
Tel 08-550 97320
Johansvägen 16
151 39 Södertälje
e-post:
ingemar.skoglund@telia.com

Styrelseledamöter:

Ordförande: Barbro Tällman
08-580 354 71
Vice ordf. Christina Frohm
08-85 26 69
Kassör: Annelie Sandell
08-580 34718
Sekreterare: Lennart Nordin
08-551 57089
Bernt Olsson
0157-206 36
Torsten Gau
016-42 00 70
Gunnar Nordlinder
08-89 91 80

Innehåll

Sid 1 Ordföranden har ordet

- 2 Låtläger på Ansgarsgården**
Leif Johansson rapporterar
- 3 Upprop**
Gunnar Nordlinder efterlyser
munspelare
- 4 Lutsångaren Lars Andersson**
Peder Svan om läromästaren och
vännen "Lasse Luta"
- 7 Till minne av Elna Andersson**
Minnesord av Leif Johansson
- 8 Nyköpingshus Spelmansgille
i Estland**
- 9 Sol, sommar och Spelläger**
Nils Häggbom om Elvskogsläget
- 10 Brodéns Kapell reste till
Amerika**
Christer Odén rapporterar
- 12 Julita Brudmarsch
- kompositionstävlingen**

Nyckelharpa till salu

Byggd 1978 av S-E Lundwall,
Stockholm.
Mycket vackert instrument.
Prisidé 5 000:-
Tel. 0152-70367

Omslagsbild: Lars Andersson "Lasse Luta"
foto: Victor Malmström

Ordföranden har ordet

Min folkmusikaliska resa fick denna sommar följande hållplatser:

Malmköping - med resning av den nygamla stången i all sin prakt

Julita - det var den dagen sommaren kom och Julita fick en ny
brudmarsch - mer om detta på annan plats i tidningen

Rimbo - låtkurs på nyckelharpa, vilket var premiär för min del. Premiär för
"vår" nyblivne folkmusikpedagog - Edward Anderzon, som slog till med en
slängpolska som blev kursens favoritlåt. Kul Edward!

Tullarstoe - mitt sommarhus i Värmland, ett perfekt ställe för den som
behöver öva mycket och enskilt - och det behöver man när man lär sig spela
nyckelharpa - tro mig!

Nyköping - spelmansstämman på Nyköpingshus med Kersti Ståbi som hedersgäst.

Sparreholm - träffen som i alla fall för min del avslutar utomhussäsongen!

Jag ser fram emot att få höra om dina "hållplatser"!

Under sommaren har det startats ett katalogiseringsarbete i vårt fina arkiv,
samt arbete på en databas. Ansvarig för detta är Nils Häggbom. Kontakta
gärna honom direkt så får du veta mer om upplägget och om hur man kan
använda det hela för eget bruk vid sina besök i arkivet.
Detta är ett mycket viktigt arbete och vi tackar redan Nils för hans
engagemang.

Två låtläger har också gått av stapeln i sommar - roligt med många deltagare
på dem. Rapporter finns längre in i tidningen. Jag skulle själv så gärna
vilja höra dem allihop - hoppas på många besökande unga spelmän på våra
kommande träffar! Tack till alla inblandade ledare och övriga som gjorde
lägren möjliga!

Så återgår vi nu till våra vanliga grupper och övar oss i spel och sång och
dans så vi står rustade till nästa sommar och Då hoppas jag ni alla kan
pricka in JULITA på midsommardagen för då blir det 75 år sedan den stämman
startade. Det tror jag är ett svårslaget rekord bland Sveriges stämmor och
det ska vi ta vara på!

Väl mött!!

Barbro Tällman

Låtlägret på Ansgarsgården 2001

Ja, så har det åter varit Låtläger i Sörmland – för många av våra låtspelande barn och ungdomar är detta sommarens höjdpunkt. Självt jag i tonåren på Sörmländska Ungdoms- orkestern en vecka under tre somrar 1972-74 och jag minns fortfarande dessa orkesterläger med förtjusning. Allt spelande både dagar och nätter – nja, kvällar i alla fall. (På nätterna gjorde vi saker, som vi inte fick – sånt där som vi inte vill att Låtlägets barn skall göra nu.) Det var spännande att träffa nya kompisar och få höra andra spela och få lära sej en massa ny musik. Tyvärr var det inte så mycket folkmusik på de här lägren, och är fortfarande inte, vad jag vet.

Men nu var det Låtlägret 2001 på Ansgarsgården vi skulle prata om. Det fjärde i ordningen i regi av Sörmlands Musik och Teater i samarbete med Södermanlands Spelmansförbund. Traditionellt hålls detta läger veckan efter midsommar och så alltså även i år. Sammanlagt 46 barn och ungdomar, spelandes fiol, flöjt, cello och altblockflöjt, hade i år anmält sitt intresse! Som vanligt mer än någonsin. I år var det första gången vi fick bilda kö eftersom vi bara hade plats för 40 elever. Det är alltid tråkigt att behöva avvisa sökande, men finns det inte plats så... Vi hoppas att de, som inte fick plats hos oss, fick plats på Lisas läger på Elvskogen eller kommer tillbaka nästa år!

Årets väder var SOL! Det var stundtals så varmt både inne och ute att vi fick avbryta lektionerna och ta en svalkande paus på något skuggigt ställe. Endel fann svalka nere i sjön. Ja, badstranden var nog det populäraste stället på hela Ansgarsgården den här veckan. Många

brydde sig inte ens om att ta av kläderna innan badet utan kastade sig direkt i sjön. Men vi spelade också. Vi lärde oss många nya låtar av lärarna Leffe, Patrik och Jenny. Årets nyhet var dans med Johanna. Vi provade på det lite grann förra året, men i år var det med s.a.s. på riktigt och jag tror nog att de flesta det var skojigt att få prova på lite olika danssteg. De modigaste fick visa upp vad de lärt sig i dansväg på konserten på fredagen och vi fick bl.a. prov på halling!

På vår traditionella utflykt till Malmköping och Gustaf Wetter-stugan möttes vi av Arne Blomberg, som berättade om gamla spelmän och vi fick en liten försmak på en kyrkokonsert i Lilla Malma kyrka innan det Stora – och lika traditionella – Saft-och-Bull-Taberaset!

Fritiden och kvällarna fylldes av lekar, tävlingar och andra upptåg i regi av vår nye Läger-Nisse, som hette Markus. Rumskampen återkom även i år och engagerade alla att kämpa hårt i de olika delgrenarna blindbocksslalom, säcklöpning, tipspromenad, limbo, vykortsgissning och mycket annat och jag tror att en och annan fortfarande har sitt spelkort liggandes i instrumentlådan! Man vet *aldrig* när Leffe kommer dragandes med kortleken!

Jag tror att det här Låtlägret fyller en viktig funktion. Barn och ungdomar med samma intresse får mötas och musicera tillsammans. Noter på alla låtarna kommer med posten efter sommaren så att man kan ta med sig sina nya låtar till sin lärare på musikskolan. En lista med barnens egna mailadresser kommer också att skickas ut för att barnen själva lätt skall kunna hålla kontakt.

Det är glädjande att intresset för den här sortens musik är så pass starkt som det är och det känns som om återväxten är tryggad, men fortfarande saknas det fora för intresserade, äldre ungdomar att få träffas och spela och man söker något annat än ortens spelmanslag.

Slutligen en hälsning till alla barnen från i år med ett varmt tack för den här gången och en förhoppning att vi ses igen nästa år! Kramar från alla oss lärare – Patrik, Jenny, Johanna, Markus och Leffe.

Leif Johansson
fiol.mag, lägerledare och fotograf

Upprop

Till alla som spelar eller känner någon som spelar (spelat)munspel.

Munspelet är ett folkkärt instrument som trakterats av väldigt många. Munspelet var förr relativt billigt och ett enkelt instrument att få ljud i. Det gjorde det till ett av de kanske mest spridda och trakterade instrumenten. I jämförelse med andra folkmusikinstrument är det relativt ungt. Det har "bara" funnits tillgängligt i 150 år. Riktigt populärt blev det vid 1800-talets slut då det började säljas i massupplaga via postorderkataloger. För många innebar det den första möjligheten att själv spela ett instrument.

Kanske har den skenbara enkelheten i att spela munspel bidragit till att dess status bland folkmusikinstrument varit låg. Det var inte heller så tonstarkt att det kunde hävda sig i större sammanhang. Däremot var det många duktiga spelmän som trakterade munspel som "andrainstrument" och då gärna vid spontana tillställningar. När lusten att dansa plötsligt kom på i någon stuga passade munspelet utmärkt att ta fram. På utflykter och vandringar var munspelet bra att ha med i fickan.

Först på senare år har munspelet fått mer anseende bl a som följd av att Zornjuryn beslutat att det är ett godkänt instrument att spela upp på. Numera finns också sex riksspelmän på munspel.

Du som vet något om munspel och munspelare eller har lyssnat till munspelare eller rentav dansat till munspelsmusik - Skriv eller mejla till redaktionen för Sörmlandslåten adress:

Sörmlandslåten
Johansvägen 16
151 39 Södertälje
e-post: ingemar.skoglund@telia.com.....

Gunnar Nordlinder
munspelare

foto: Torbjörn Ivarsson

LUTSÅNGAREN LARS ANDERSSON - EN SÖRMLÄNSK SPELMAN

Den 14 april 2000 avled sångaren Lars Andersson, för sörmlänningar mer känd som "Lasse Luta". Han var född i Eskilstuna den 6 oktober 1906 och var således vid sin bortgång 93 år.

Han var av gammal musikalisk sörmlandssläkt och växte upp i en stor syskonskara. Pappa Metodius sjöng till gitarr och Lasses morfar, gjutmästaren vid järnbruket i Hälleforsnäs Anders Persson-Hellberg och hans hustru Sophia var kända för sina vackra sångröster. Samtliga "Lasse Lutas" åtta syskon sjöng vackert - Lasses äldre bror Folke blev operasångare och som sådan riksbekant, inte minst genom sina grammofonskivor, där sången "Finns endast i din trädgård en blomma" ur operetten Ökensången ännu hör till de ofta önskade och spelade i olika radioprogram.

Det musikaliska arvet har också förts vidare - "Lasse Lutas" son Lars Ulrik är t.ex. orgelspelare och framlidna dottern Birgittas son, Magnus Bosson, är en idag välkänd sångare i Sörmland och framträder ofta vid konserter och i kyrkliga sammanhang. Men nu var det ju om Lasse det skulle handla.

Lasse började sin yrkesbana som svetsare och fortsatte som plåtslagare i Eskilstuna men lärde sig också snickarkonstens ABC av sin morfar och tidigt gitarrspelets grunder av sin pappa. Efter jordbruksarbete i Floda inte långt från

Mellösa och Hälleforsnäs, blev det så småningom snickeriet som blev hans yrkesval. Han startade egen snickerifabrik, först i Eskilstuna sedermera i Skogstorp en halvmil söder om staden, dit han flyttade 1947. Han var en mycket god möbelsnickare, men måste av ekonomiska skäl tillverka också mycket annat i sin verkstad. Men vid sidan om den verksamheten blev det sång, och efterhand mest sång till luta.

Han hade skaffat sig en gedigen utbildning som lutsångare: sånglektioner för operasångerskan Ruth Althén i Stockholm, lektioner i talteknik av skådespelerskan Manda Björling och lektioner i lutsapel av skådespelaren och lutsångaren Vilhelm Julinder. 1937 gjorde han sin debut i offentliga sammanhang som allsångsledare på Djurgården i Eskilstuna och vid Julita Skans och sedan följde radioframträdanden, folkparks-turnéer och visafnär i föreläsningssammanhang, i konsertlokaler och kyrkor. Men han förde också kunskapen vidare genom att undervisa grupper i gitarr- och lutaspel, och då inte enbart ackordspel. Han lärde ut kunskap i melodispel, notkunskap och spelteknik och en stor skara elever har honom att tacka för att deras spel kanske blev bättre än de musikaliska ambitioner de från början hade haft när studierna inleddes. Själv spelade han flera instrument, bl a dragspel, fiol och munspel. Och ett piano fanns det i hemmet i Skogstorp, som han ibland använde sig av när han spelade igenom nya sånger. Men lutan blev

hans stora följeslagare genom livet. En luta byggd 1934 av violinbyggaren Carl Reinhold Grunditz i Tranås.

Jag var 11 år gammal när jag första gången hörde och såg "Lasse Luta" framträda inför en publik. Det blev en vändpunkt i mitt liv. En kyrksöndag om sommaren i Husby-Rekarne, till vilken församling Skogstorp hör, sjöng han för den äldre publik som samlats till något som kallades "De Gamlas Dag". Där råkade jag befinna mig, eftersom min pappa var präst i församlingen, och sedan jag hört och sett Lasses framträdande beslöt jag mig för att också skaffa mig en luta och lära mig sjunga som förebilden.

"Lasse Luta" skaffade sig med åren en stor och bred repertoar, som bestod av det mesta - och bästa - ur svensk vislitteratur från 1700-, 1800- och 1900-talen. Han sjöng visor av Bellman - en "husgud", Anna Maria Lenngren, Elias Sehlfeldt, Vilhelm von Braun, Erik Axel Karlfeldt, Jeremias i Tröstlösa, Dan Andersson, Birger Sjöberg, Evert Taube, Ruben Nilson, Nils Ferlin, Esse Björkman, Gösta Kullenberg, Lille-Bror Söderlundh - hela den "klassiska" visrepertoaren.

Men hans kunnande omfattade även folkvisor och visor med folklig anknytning, gärna sörmländsk, en repertoar som han haft med sig från barndomsåren. Han sjöng psalmer, visor i skillingtryck, romanser och operettmelodier. Hans mjuka, ljusa barytonstämma passade till allt och han hade ett fantastiskt följsamt lutspel. Ofta gjorde han sina egna arrangemang, men han använde t ex till Dan Anderssons visa Vårkänning, tonsättaren, lutsångaren Sven Scholanders arrangemang, och det är - vill jag påstå - inte många som klarar av.

Han skrev också egen musik och egna texter. Till Ferlins dikt "Inte ens en grå liten fågel" t. ex. Mest känd blev - är - nog hans tonsättning till Prins Wilhelms visa "Där hemma" den visa som är en Sörmlands sång framför andra. Den visan sjöng Lasse själv in på skiva i mars 1974 - vid 67 års ålder - och det var hans första skivinspelning, om man bortser från den duett han gjorde med brodern Folke 1937 på en 78-varvs skiva: "Vad björkarna viskar därhemma".

Jag var initiativtagare till att inspelningen blev av - den i år bortgångne Olle Nyqvist i Stockholm, som var fotograf och hade skivbolaget Fermat, gav ut skivan, och några år senare kom ännu en inspelning med Lasse på samma skivbolag - båda inspelningarna med hans eget lutspel som enda ackompanjemang.

Fast det finns fler inspelningar bevarade - t ex i Eskilstuna hos lokalradion, i Sveriges Radios arkiv och i TV-arkivet i Stockholm och på Lasses hos Erik Brinks Musikhandel i Eskilstuna, privat inspelade lackskivor, förvarade hos hans barn. Alla de här inspelningarna borde bevaras åt eftervärlden! Något för spelmansförbundet att intressera sig för kanske?

Vid sina framträdanden deklamerade "Lasse Luta" gärna - dikter av de stora, beundrade mästarna: Fröding, Ferlin, Dan Andersson, och så sent som 1993 läste han *utantill*, i ett radio-program jag gjorde med honom för Musikradion, Riksradios P2, hela Frödings långa dikt "Klown Clopopisky". Då var han 87 år fyllda.

Det var Lasse som tog mig med till Södermanlands Spelmansförbunds spelmansstämma i Julita sommaren 1953 - då Gustaf Wetter lät mig komma med som medlem; fast jag tror inte att jag betalade några medlemsavgifter de första åren. Då hörde jag Lasse till lutan sjunga från scenen i slottsparken: visan om "Mjölharens dotter" eller "Kvarnvisan", som han själv kallade den. Det är en medeltida skämtballad, som förekommer i många uppteckningar, men som Lasse hade i en mycket speciell version, en som hans pappa brukade sjunga. Den visan fick jag av Lasse i en avskrift som jag senare vidarebefordrat till docenten Sven-Bertil Jansson på Svenskt Visarkiv. Kanske den versionen kommer att ingå i det stora verk om de medeltida balladerna som nu utges av visarkivet.

När jag var - 18 - 19 år gammal fick jag, efter en överenskommelse mellan min pappa och Lasse arbeta på Lasses snickerifabrik i Skogstorp. Min pappa tyckte att jag var lite svårhanterlig och behövde komma under en disciplinerad hand. Det blev en tid då jag lärde mig mycket - inte så mycket om snickeri, men en hel del om konsten att sjunga visor till luta. Visst arbetade vi i fabriken, ibland långt in på nätterna, tillverkande

lampfötter och knivbrädor. Men för mig blev den stora behållningen att umgås i familjen och vistas i den underbara miljö som Lasse och hans hustru Brita hade skapat i den gamla gården Nytorp, som numera ligger vid Lasse Lutas väg. Vägen fick fö sitt namn redan under Lasses livstid.

Där möttes Visans Vänner i Eskilstuna, dit kom spelmän, konstnärer, sångare och där träffades hela den musikaliska "klanen Andersson" med alla syskonen. Vi sjöng tillsammans i det gamla 1700-talstorpets, vi for på kräftska till konstnären, keramikern Allan Ebeling i Tors-hälla, vi deltog i konstkurser på Eskilstuna Konstmuseum, ledda av konstnären Edmund Bade, Bålgviken, vi följde med på visafnarn till olika delar av Sörmland, där Lasse sjöng, och vi for med bil till Stockholm och till Konserthusets lilla sal, när Evert Taube gav en viskonsert.

För mig öppnade den här tiden dörren till en helt ny värld. Så är det nog ofta. Stora konstnärer fungerar som ett nav, ett centrum, en källa varifrån energi strömmar och ger impulser till andra. Så var det med Lasse och Brita – de inspirerade andra. Mitt i allt arbete för familjens bärgning fanns alltid tid för vänner och bekanta, konstnärer, musikanter, sångare, artister. Och inte minst för släkten.

I nära fyrtio år levde de i Nytorp, där det rådde en varm, god och glad stämning. Det är en förmån att ha fått uppleva den stimulans som utgick därifrån och det känns vemodigt att den tiden nu för all tid är förbi. Men minnet av hemmet i Skogstorp och trakten däromkring, Sörmland, "Lasse Luta" konstnärskap, han vänskap och generositet, hans varma hjärta – det minnet bär jag, och många med mig, vidare med oss i livet.

På något vis känns det som i Prins Wilhelms sörmlandsvisa "Där hemma" – som med två verser fanns avtryckt i det blad som till vägledning delades ut till deltagarna vid "Lasse Lutas" jordfästning i Husby-Rekarne kyrka den 27 april 2000:

**"Om jordens hela blomsterfång för våra fötter låg
och prunkade av tusen färgers vimmel,
ej gick upp mot klinten i vår hembygds blonda råg
som bugar under Sörmlands sommarhimmel.**

**Om paradiset portar slogos upp för oss till sist
och vi lyssnade till änglakörens stämma,
vi längtade tillbaka till vår röda förstukvist
och vindens sus i björkarna därhemma."**

© Peder Svan 2001-07-16

"Lasse Luta" och artikelförfattaren Peder Svan
foto: Lasse Larsson

Till minne av riksspelmannen Elna Andersson, Nyköping.

En fiol har tystnat. En spelman har lagt ner stråken. Riksspelmannen Elna Andersson har gått för att möta sin Axel.

Jag lärde känna storspelmännen Axel och Elna i slutet av 1970-talet, då jag sökte upp dem i deras vackra hem på Östra Trädgårdsgatan i Nyköping. De blev snart två av mina allra bästa vänner och otaliga är de gånger jag suttit vid bordet i spelrummet och druckit kaffe och doppat Elnas hembakta kaffebröd samtidigt som jag tecknat ner deras låtar. Axel och Elna berättade om låtarna och hur de skulle spelas - se det var noga med det! - och delade frikostigt med sig av sina erfarenheter och upplevelser från sina rika spelmansliv. Det har varit en stor förmån - en ynnest - att få ha haft två äldre människor, två spelmän, till så nära vänner. De har betytt oerhört mycket för mig och mitt spel och för min utveckling som spelman.

Elna föddes 27/4 1913, som dotter till spelmannen Carl Bernhard Eriksson, kallad Spel-Erker. Hon tillhörde i många år, tillsammans med

sin make Axel Andersson, de stora spelmansprofilerna i Sörmland. Axel med sitt kraftfulla spelsätt och Elna med sitt försynta, lätta stråkande bildade tillsammans ett oslagbart spelmanspar. Elna fick Zorns silvermärke och blev riksspelman i Nyköping 16/6 1990. Den 9/11 1991 blev Axel och Elna tilldelade samspejsmedaljen i guld och några veckor senare fick de mottaga Landstingets i Sörmland Honnörstipendium. De var sen 1985 hedersmedlemmar i Södermanlands Spelmansförbund. Elna miste sin livskamrat Axel redan 1996. Nu är hon själv också borta, eller hemma som hon själv skulle ha uttryckt det, men jag tror att hon gläds där hon är för att hon äntligen åter får förenas med sin älskade Axel! Jag har mist en nära vän och spelkamrat, Södermanlands Spelmansförbund har mist en av sina stor-spelmän. En epok har upphört. Tack Elna för alla fina stunder hemma på Östra Trädgårdsgatan, tack för alla fina låtar, tack för alla minnen jag har kvar. Och du Elna - hälsa Axel från mig!

Leif Johansson, vän och spelkamrat

foto: Leif Johansson

Nyköpingshus Spelmansgille i Estland

I början av året fick spelmansgillet en inbjudan att delta i den 14:e internationella folklørefestivalen, Baltica 2001, i Estland. Varje år hålls en festival i en av de baltiska staterna och i år hölls den i Ylenurme/Tartu, samt i huvudstaden Tallin.

Sommarvärmen var på höjdpunkten när vi bilade genom landet och några som tycktes gilla läget var storkarna. De klev fram efter jordbruksmaskinerna, på spaning efter insekter och grodor. Vi räknade till ett tjugotal första dagen.

Vi blev mycket väl mottagna, festligheterna började så fort vi anlände till Ylenurme. Mottagning hos kommunalordförande Aivar Aleksejev inledde. På kvällen spelade vi på musikhögskolan i Tartu.

Fredagen inleddes med mottagning hos Tartus borgmästare. Efter en god lunch startade folkdansframträdanden med grupper från olika delar av världen. Sångerna har en framträdande roll i estnisk kultur och många körer besökte festivalen. Vi imponerades mycket av en kör från Ungern.

Efter festmarsch och sommarkonsert samt en biltur till staden Elva, landade vi på en badplats. Där spelade vi från en scen, uppbyggd ute i vattnet, för badande och solande människor, 30 grader varmt. Vi spelade naturligtvis i våra folkdräkter, phuu! På kvällen framträdande i Puhja kyrka. Ett kraftigt regn gjord oss blöta men inte sura, när vi senare framträdde i parken. Halvvägs mellan Tartu och Narva ligger klostret Kuremäe. Vi besökte klostret som tillhör den Gamla Ryska Kyrkan. Nunneklostret sköts av dem som bor där och som har att själva skaffa sig sitt uppehälle. Ett jordbruk sysselsätter många av nunnorna.

Narva, med sin kolossala fästning, var intressant att besöka. Fästningen på den ryska sidan fick beskådas på avstånd. I den ljumma sommarkvällen blev det också ett besök vid Narva beach med ett dopp i Finska viken.

Ett besök i orten Kallaste påverkade inte värmen i luften men vi fick se museet över författarens Juhan Liivs liv och stora vågor på Peipsi sjö, gränsen mot Ryssland.

Med hemfärd över Paldiski hamn har vi sett många vyer i Estland.

Det är frapperande hur mycket som förändrats/förbättrats under de 10 år som vi haft kontakt med våra vänner. Det har varit en källa till glädje för alla oss, 13 st, som haft chansen att delta i vårt utbyte.

Sören Rolandsson

Aivar Aleksejev överlämnar gåva till Evert Lindberg.

Sol, sommar och Spelläger

Så var det dags igen, precis som tidigare år, men med en stor skillnad: Elvskogsläget i hjärtat av Södertörn fyllde 10. Tydligt hade många känt på sig att det var något speciellt, för i år var det många ungdomar som kommit. 37 elever fördelades på fem grupper.

Fyra lärare besökte varje dag de olika grupperna, spelade med dem, lärde ut nytt och finslipade gammalt. Många fioler, fyra cello och en tvärflöjt. Man spelade i de småstugor där man bodde och behövde inte springa runt och leta sin lärare, de gick i stället mellan grupperna. Torsdagskvällen bjöd på besök av några "gamla" läger elever (de visste väl att det är torsdagen som är grillkvällen?).

En grupp i taget saknar lärare, men inte sysselsättning- Dels behövdes det handräckning i köket med disk och framplockning, dels var det poolen som lockade. Allt detta flitiga badande skedde under överinseende av en vuxen. En och annan använde också fritiden till att träna låtar som man blivit speciellt road av.

Fem dagar går fort. Knappt hade man på ankomstdagen litet förstrött vinkat av mammor och pappor förrän det var dags att återse dem igen för fredagens konsert. Med så många ungdomar som skulle framträda var det knepigt att få rum med alla släktingar. Alla dörrar och fönster stod öppna för att alla skulle få höra och se. Enkla låtar, knepigare arrangemang, riktigt svåra låtar, allt ljud ut i Södertörnsnaturen från samlingssalen.

Plötsligt var ett mycket lyckat spelläger över. Kvar var bara att säga hej då. "Vi ses väl nästa år?" Visst är det så! Vi ses på "Elvisläget" även nästa år. Patrik, Jenny, Ann-Christin, Lisa, Åsa, Nils, Annette, alla återkommer vi nog gärna ytterligare ett år.

Nils Häggbom

(Flickan på bild heter Johanna)

Brodéns Kapell reste till Amerika (förf. Christer Odén)

Om Paul och Mary och hur det började

För två år sedan, i juni 1999, träffade min fru Lena och jag det amerikanska paret Paul Wilson och Mary Abendroth på ett party med Djurgårdens spelmanslag och Spelklåda hemma hos Olle Lindberg i Hållsta utanför Eskilstuna. Efter en kvälls trevlig samvaro och mycket spel blev vi tillfrågade om vi ville komma över till Minnesota och spela.

Nu under 3 veckor i juni har vi varit där, hela Brodén's Kapell, familjerna Brostam och Odén. Det dröjde två år innan vi kom iväg, det kostar ju en del pengar att flyga och dessutom kost och logi för två familjer. Alla pengar vi spelade in till Kapellet sparades till vår gemensamma reskassa. Hela tiden har vi haft kontakt med Paul som peppat och hjälpt oss med alla nödvändiga kontakter "over there". Huvudmålet för resan var spelmansstämman i Nisswa som Paul startade förra året. Nisswa ligger i Brainerd Lakes, ett fiskeparadis i Minnesota.

Här är Paul & Mary framför sitt fantastiska log-house i Brainerd, ett timmerhus de själva byggt.

Paul och Mary är dock först och främst yrkesmusiker med den svenska och norska folkmusiken som specialitet. De framför gärna visor till gitarr eller orgelackompangemang men spelar även traditionell gammeldans tillsammans med kompisarna i gruppen Skålmusik. Paul leder dessutom ett lokalt spelmanslag i Brainerd som kallas Skålkubb, och är en drivande kraft för den skandinaviska musiken i hela Minnesota. Paul och Mary turnerar ofta i skolorna även utanför Minnesota med speciella program för de yngre.

Vi hade verkligen tur som mötte P&M den gången i Eskilstuna...

Våra värdar i Minneapolis

Paul Wilson ansåg bestämt att vi också borde träffa de svenskamerikaner i Minneapolis som spelar svensk folkmusik innan vi åkte upp till Brainerd och Nisswa. Vi skrev ett brev och berättade om oss och plötsligt var vi bokade på både workshops och danskvällar. Dessutom fick vi besked att de ordnat logi! Våra värdar blev Nelson & Christine Whyatt och Judy...

Vi bodde den mesta tiden hemma hos Judy Kjenstad, som har både norsk och svensk anknytning och är entusiastisk medlem i Twin Cities nyckelharpalag.

Judy är en konstnär som specialiserat sig på skandinaviskt bonadsmåleri och inredningsmåleri. Hon kallar sig rosenmålare eller kurbitzmålare. I den här restaurangen dekorerad av Judy gick det ibland vilt till, det fanns skotthål i väggarna! Som väl var inte i hennes målningar.

Hon har redan varit hos oss i Sverige. Samtidigt passade hon på att hämta en kontrabasharpa gjord av Hasse Gille på Vendelstämman.

Vi rivstartade direkt med kurser i slängpolskedans och låtspel under första veckan

Lena och jag lärde ut östsvensk slängpolska och hamburska – på engelska! Ola och Åsa spelade. Ett 50-tal dansare hade kommit från när och fjärran till ASI, American Swedish Institute, i Minneapolis för att lära sig danserna.

Vi blev otroligt väl mottagna och fick knappt sluta lära ut slängpolska. Den här kvällen visade sig bli en viktig start för oss, för vart vi än åkte i Minnesota resterande 3 veckor fanns det alltid dansare från dansworkshopen som entusiastiskt dansade slängpolska och hamburska under våra uppträdanden. De var mycket nyfikna på den sydöstsvenska musiken och dansen. Det kändes nästan som vi fick en supporterklubb bland dansarna i Minneapolis. Sedan fortsatte det med både låtkurs och danskväll i God Templar Hall. Jobbigt men kul!

Nisswastämman 8 – 9 juni

Inledande konsert i kyrkan. Folkdräkter var ett måste! Huvudattraktion var våra uppländska kollegor Bosse Larsson, Cajsa Ekstav och Örjan Englund. Kul tyckte vi eftersom Lena och jag en gång i tiden lärde oss upplandslåtar av Bosse. Totalt var över 100 spelmän bokade, de flesta från Minnesota förstås! Här är vi tre, Ola, Lena & Christer som släpper loss. Oftast var Åsa och tjejerna också med. Judy gjorde bonaden.

Sedan åkte vi norrut till Paul och Mary och Nisswastämman, huvudmålet för vår resa. Spel- och dansfolket i Minneapolis bidrog till att trissa upp förväntningarna. De såg fram mot stämman lika mycket som vi. Det är ju deras egen spelmansstämma, den enda hittills i Minnesota. Den motsvarade alla förväntningar. En stor (spel från 3 scener) men mycket trivsamt tillställning under Pauls gemytliga ledarskap! Vi stortrivdes. Våra söner Emil och Stefan fotade. Speciellt roligt var att där träffa våra sörmländska kollegor Spelklåda & Co.

Midsommar i New York

Hur hamnade vi här? Framför skyskraporna på södra Manhattan, bakom Frihetsgudinnan och nedanför 3 tusen midsommarfirare. Visst finns det en massa svenskar här? Yeaaaaaaaahhh... kom svaret. Så Majstångsmarschen, upp med stängen. IT'S SHOWTIME!

Battery Park City Parks. Paul & Mary fick spelningen. Ville vi vara med? Självklart! Vi fick både biljetter och hotell. Spel nonstop i 4 timmar! De ville inte sluta! Vilket drag! Vi lär minnas denna midsommar en lång tid framöver. Jodå, vi hann World Trade Center också.

Sen var det ju det här med tornados som jagade oss... men det tar vi en annan gång!

Kompositionstävlingen

När vi utlyste kompositionstävlingen "Julita Brudmarsch" i Sörmlandslåten 1 i år hade vi ingen aning om att det fanns så många låtskrivare i våra led. Vid slutdatum den 15 maj hade vi fått in 22 bidrag! Och det var god kvalitet på samtliga! Enligt förutsättningarna skulle brudmarschen vara vacker och värdig och - kanske framförallt - lätt att ta till sig. Juryn hade det inte lätt men kunde till slut enas om ett vinnande bidrag. Det beslutades också att bara dela ut ett pris. Övriga bidrag var så bra att det kan förmodas att kompositörerna vill använda sina alster i andra, kanske liknande sammanhang. Det segrande bidraget som var komponerat av:

Anette Eriksson Linander

Anette bor i Gnesta och spelar med gruppen Gnesta Spelmän som också framförde segermelodin vid årets Julitastämman. Vi gratulerar vinnaren och tackar alla övriga tävlande för visat intresse. Den segrande brudmarschen kan ni se nedan:

Julita Brudmarsch

MARKNADSTIDNING

SÖDERMANLANDS SPELMANSFÖRBUND

**Johansvägen 16
151 39 SÖDERTÄLJE**

Svenska Låtar, Södermanland

Vår landskapsdel av det klassiska storverket. 207 uppteckningar. Faksimil av originalutgåvan från 1935
Pris 50:-

A G Rosenberg, 420 Svenska Danspolskor
från Södermanland och andra landskap. Faksimil
efter utgåvor från 1876–1882
Pris 60:-

Sörmländska visor del I, II, III

Visor för praktiskt bruk från den sörmländska traditionen. Ett 30-tal visor i varje del.
Pris 20:-/styck, kassetter 50:-/ styck

A P Andersson

75 låtar och visor från Södermanland och Närke
upptecknade 1880 av skolläraren i Västra Vingåker,
August Petter Andersson.
Pris 60:-

August Karlssons låtar

49 låtar från södra Uppland och norra Sörmland som
August Karlsson spelade dem.
Pris 50:-

50 Sörmlandslåtar för två fioler

Utgiven till minne av Olof Andersson. Arrangerade
av Olof Andersson
Pris 50:-

Sörmlandslåtar

av C G Axelsson, Flodafors. Utgiven 1960. Egna
kompositioner.
Pris 50:-

Folkmusik från norra Södermanland,

K P Leffler. Faksimil efter utgåvor från 1899–1900.
Pris 75:-

LEIF BILLYZ

Svenska Låtar
Pris 160:- CD

BRODÈNS KAPELL

Spelmansmusik från norra Sörmland
Pris 100:- CD

Morfars fars dansmusik

Berättelser och beskrivningar om den äldre
generationens dansnöjen och spelmän och hur tradi-
tionen lever idag.
Pris 25:-

August Lindblom

97 låtar ur två spelmansböcker från 1836 och 1856
samt historik om den legendariske storspelmannen.
Pris 50:-

Sörmländska allspelslåtar

Häfte I noter och kassett

Pris 40:-

Häfte II endast noter

Pris 20:-

I den sköna Vingåkersbygden, kassett

Folkmusik från Vingåker med Simmings,
Anita Hedlund och Christina Frohm
Pris 30:-

Välkommen till världen, kassett

Visor och ramsor för små och stora barn
från den sörmländska traditionen,
med våra bästa vissångare.
Pris 30:-

Mina 80 år som spelman 1916-1996,

Axel Andersson minnesbok.
Pris 160:-

Kalsonger blå

och andra visor från Gnesta
Pris 60 kr

Beställ hem våra böcker, noter och kassetter så här:

Ring din beställning till Torsten Gau, tel. 016 – 42 00 70 eller skriv till honom på adress

Mestavägen 1A, 632 33 Eskilstuna, så får du ett paket med faktura på posten. Porto tillkommer.